

Liite V musiikkisalin tarveanalyysi

Suurin osa Jyväskylän sydämeen kohdistuneesta julkisesta kiinnostuksesta on johtunut musiikkisalista. Kaupungissa on suunniteltu akustisesti korkealaatuisen ja riittävän tilavan konserttisalin rakentamista jo kauan.

Jyväskylän sydän on tehnyt musiikkisalikysymyksestä seuraavan analyysin:

Musiikkisali projektin toimeksiannossa

Mahdollinen musiikkisali on ainoa taiteen ja kulttuurin tila, jonka kaupunginvaltuusto mainitsee erikseen Jyväskylän sydän -projektin toimeksiannossa: valtuuston mukaan musiikkisalin tuli olla mukana kulttuurin tilainvestointien joukossa.

Projektin tehtävänä oli tarkastella, millaiset ovat mahdollisen musiikkisalin toteuttamisvaihtoehdot.

Tarvitaanko Jyväskylään musiikkisali?

Suomen sinfoniaorkesterit Suosio ry:ssä on jäsenenä 15 sinfoniaorkesteria. Seuraavassa taulukossa esitetään orkesterien ja niiden toimintaolosuhteiden keskeiset tiedot.

Joukkoon on otettu sinfoniaorkesterien piirin ulkopuolelta Mikkelin kaupunginorkesteri, koska se muodostaa yhdessä Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa sinfoniakokoonpanon. Saimaa Sinfonietta esiintyy Lappeenranta-salin lisäksi Mikkelin Mikaelin Martti Talvela -salissa. Suomessa on 20 akustisilta olosuhteiltaan erityisesti konserttimusiikin esittämiseen suunniteltua musiikkisalia, lisäksi Turkuun ja Vaasaan on suunnitteilla musiikkisali.

Suomen sinfoniaorkesterit	Pääesiintymissali	Istuimet	Rakentamisajankohta
Helsingin kaupunginorkesteri	Musiikkitalo	1700	2011
Joensuun kaupunginorkesteri	Carelia-Sali	605	1985
Jyväskylä Sinfonia	Teatteritalo	551	1981
Kuopion kaupunginorkesteri	Musiikkikeskus	1064	1985
Yymi Sinfonietta	Kotkan konserttitalo	463	1907
Lahden kaupunginorkesteri - Sinfonia Lahti	Sibelius-talo	1229	2000
Lappeenrannan kaupunginorkesteri (Saimaa Sinfonietta)	Lappeenranta-Sali	621	1985
Mikkelin kaupunginorkesteri (Saimaa Sinfonietta)	Mikaeli	690	1988
Oulu Sinfonia	Madetojan sali	816	1981
Pori Sinfonietta	Promenadi-keskus	688	1999
Radion sinfoniaorkesteri	Musiikkitalo	1700	2011
Suomen Kansallisoopperan orkesteri	Oopperatalo	1350	1993
Tampere Filharmonia	Tampere-talo	1828	1990
Tapiola Sinfonietta	Espoon kulttuurikeskus	766	1989
Turun filharmoninen orkesteri	Konserttitalo	1002	1952 – päätös uudesta 2019
Vaasan kaupunginorkesteri	Kaupungintalon juhlasali	440	Päätös uudesta tehty

Jyväskylässä on orkesteri mutta ei akustiikaltaan konserttimusiikille suunniteltua, riittävän suurta salia. Kaikki muut Suomen sinfoniaorkesterit paitsi Jyväskylän ja Vaasan orkesteri esiintyvät erityisesti konserttikäyttöön suunnitellussa salissa. Vaasaan uusi sali tulee.

Lainsäädäntö ei pakota Jyväskylää rakentamaan musiikkisalia, mutta musiikkisalin rakentamista onkin syytä tarkastella musiikin toimialan ja kaupungin kulttuurielämän omaehtoisen kehittämisen kannalta – osana kaupungin kasvupolitiikkaa.

Musiikkisalin vaikutus kaupungin kasvuun ja keskustan elinvoimaisuuteen

Suomen kuuden kasvavan yliopistokaupungin joukossa ei ole yhtään kaupunkia, jossa ei olisi erityisesti konserttimusiikille suunniteltua musiikkisalia - Jyväskylää lukuun ottamatta.

Kun Helsinkiin, Kuopioon ja Lahteen rakennettiin korkealaatuiset olosuhteet konserttimusiikille, sinfoniaorkesterien yleisömäärä kaksinkertaistui ja nuorentui.

Asetelma kytkeytyy globaaliin megatrendiin, jossa taiteen ja kulttuurin tarjonta nähdään kaupunkipolitiikan menestystekijänä – ja yhtenä osana kasvavaa, ympäristön kannalta perusteltua aineetonta kulutusta. Taiteen ja kulttuurin tarjonta tuottaa moniarvoista ja yhdenvertaista kaupunkiin kuulumisen kokemusta. Vallitseva näkemys on, että laajasti jaettu osallisuuden kokemus on välttämätön edellytys kaupungin kestäväälle kasvulle. Se tarkoittaa, että potentiaalisten uusien asukkaiden täytyy helposti kokea kuuluvansa kaupunkiin, sen väestöön ja traditioihin.

Taiteen ja kulttuurin tarjonnan lisäys on kaikkien länsimaisten menestyskaupunkien käyttämä menetelmä viehättävyyden ja moniarvoisuuden lisäämiseen. Siksi kasvukaupunkien ytimessä on kaikkialla paljon taiteen ja kulttuurin tarjontaa, museoita, konserttitaloja, teattereita, kirjastoja ja niin edelleen.

Jyväskylän sydän -projektin valmisteleva ehdotus, että musiikkisali sijoittuisi pääkirjaston ja museoiden kokonaisuuteen Valtiontalon-kortteliin K9, nojaa käytännössä siihen, että keskustan ravintolat ja kahvilat palvelisivat konserttiyleisöjä monipuolisesti koko keskustan alueella: kaupungin hallitsemiin tiloihin ei tulisi kahvila- tai cateringtiloja, vaan yleisö virkistäytyisi välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla kahviloilla ja ravintoloilla.

Vaikka kaupunginorkesteri on mahdollisen musiikkisalin pääkäyttäjä, sali palvelisi myös jyväskyläläisiä kuoroja ja muita vapaan kentän toimijoita, orkesterivierailuja ja viihdemusiikin konsertteja.

Lisäksi on todennäköistä, että musiikkisalin sijoittuminen Valtiontalon-kortteliin K9, tekee mahdolliseksi toteuttaa korttelissa muuta, markkinaehtoista kiinteistökehitystä. Kiinteistöpooliin mukaan on mahdollista, että uusi musiikkisali voi johtaa esimerkiksi uuden hotellin rakentamiseen lähistölle.

Kaupunginorkesterin esittämät musiikkisalin toiminnalliset perustelut

Jyväskylän kaupunki on ylläpitänyt 1950-luvulta lähtien ammattilaisinfoniaorkesteria. Jyväskylä Sinfonia julkaisee äänilevyjä menestyksellä, ja sen konsertit ovat usein loppuunmyytyjä.

Asiantuntijat pitävät Jyväskylän kaupunginorkesterin esiintymis- ja harjoitusolosuhteita puutteellisena. Teatteritalon suuren näyttämön sali on kapasiteetiltaan liian vaatimaton. Orkesteri ei voi harjoitella salissa riittävästi, eivätkä kaikki halukkaat mahdu konsertteihin kuuntelijoiksi. Salin akustiikkaa pidetään puutteellisena.

Keskeisimmät musiikkisalin perustelut Jyväskylän kaupunginorkesterin toiminnan kehittämisen kannalta ovat seuraavat:

1. Kapasiteetti. Jyväskylän kaupunginorkesterin Jyväskylä Sinfonian konserttientsäätöaste on pääkonserttisalin kapasiteettiin suhteutettuna nykyään maan toiseksi korkein, 96 prosenttia. Käytännössä tämä

merkitsee, että teatteritalon suuren salin 550 paikan kapasiteetti on osoittautunut riittämättömäksi. On uskottavaa, että konserteissa kävisi enemmän yleisöä, jos kapasiteetti olisi nykyiseen nähden esimerkiksi kaksinkertainen, kuten on vaikkapa Kuopiossa ja Lahdessa. Jyväskylä Sinfonian konsertit ovat käytännössä loppuun myytyjä, eikä orkesteri pysty riittävän hyvin kehittämään toimintaansa ja yleisötyötään nykyoloissa.

2.Toiminta. Teatteritalon suuri sali on luonnollisesti pääosin Jyväskylän kaupunginteatterin harjoitus- ja näyttämötoiminnan käytössä, minkä vuoksi Jyväskylä Sinfonia ei voi käyttää salia päivittäisiin harjoituksiinsa. Orkesteri harjoittelee erillisissä tiloissa toisaalla, kauppakeskuksen ullakolla väliaikaistiloissa, ja pystyy pitämään ainoastaan konserttipäivänä yhden harjoituksen konserttitilassa. Konserttitila on erottamaton osa sinfoniaorkesterin kokonaisuutta, ja tavallisesti orkesterit harjoittelevat samassa tilassa kuin konsertoivat. Erilaisissa akustisissa ympäristöissä tapahtuva harjoittelu ja konsertointi vaikeuttavat orkesterin taiteellista kehittymistä. Orkesteri myös joutuu siirtämään viikoittain kalustonsa harjoitus- ja konserttitilojen välillä. Harjoitustilojen olosuhteet ovat monin tavoin puutteelliset.

3. Akustiikka. Teatteritalon suuren salin akustiikka ei sovellu hyvin konserttimusiikin esittämiseen, koska salin akustiikan pitää palvella etupäässä puheteatterin vaatimuksia. Yksinkertaistaen sanottuna puheteatteri edellyttää tilan akustiikalta suhteellisen lyhyttä kaikua, jotta repliikit erottuvat, konserttimusiikki puolestaan pitkää kaikua, eikä ole olemassa tyydyttävää tekniikkaa, jolla nämä vaatimukset voitaisiin yhdistää samassa tilassa. Siksi teatterit ja orkesterit toimivat yleensä omissa eri paikoissaan.